

บทที่ 5

อิทธิพลของศาสนาอิสลามต่อสันติสุขในสมัยเกาะลีฟะฮ์อุมร์ อิบน์ อัล-ค็อฎฏ็อบ

5.1 แนวคิดของอิสลามเกี่ยวกับสันติสุข

การเสริมสร้างสันติสุขในมุมมองของศาสนาอิสลามนั้นถือเป็นจุดประสงค์หลักของการสถาปนาศาสนาตามที่อัลลอฮ์ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴾

الأنبياء: ๑๐๗

ความว่า :และเรา (พระเจ้าเป็นเจ้า) ได้ส่งเจ้ามา (เป็นศาสดา) เพื่อให้ความร่มเย็นแก่สากลโลก

(อัล-อัมบียาฮ์ : 107)

อัลลอฮ์ได้ให้ความสำคัญกับสันติสุขของโลกเป็นอย่างมาก พระองค์ได้ให้ความสำคัญกับทุกกระบวนการที่จะนำมนุษย์และโลกไปสู่สันติสุข เช่น การยึดมั่นในคุณธรรม การพัฒนาสติปัญญา การส่งเสริมและยกระดับความสัมพันธ์อันดีงามในหมู่มนุษย์ หรือแม้แต่การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของธรรมชาติที่มนุษย์ต้องพึ่งพา พร้อมกันนั้น พระองค์ยังได้ห้ามปรามและกำหนดบทลงโทษอย่างหนักหน่วงต่อการกระทำใด ๆ ที่ขัดขวางการพัฒนาการที่ดี หรือการกระทำที่นำชาวโลกไปสู่ความวุ่นวายและทุกข์ทรมาน

อัลกุรอานได้ประณามการฆาตกรรมที่ทำลายขวัญและความสงบสุขของส่วนรวม (Public Happiness) ว่าการตั้งกระทำความผิดดังกล่าวเสมือนเป็นการฆ่าคนทั้งโลก พร้อมกันนี้ยังได้กล่าวชมพลเมืองดีที่ไม่คิดฆ่าผู้อื่นว่าเป็นผู้ประกอบคุณความดีที่ไว้ชีวิตคนทั้งโลก

พระองค์อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿ مِّنْ أَجْلِ ذَٰلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُمْ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ
أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا
فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا ﴾

المائدة: ๓๒

ความว่า : และ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ (การฆาตกรรมของกอบิลต่อฮาบิล สองพี่น้องบุตรของนบิอาดัม) เราจึงได้ลงบัญญัติให้กับวงศ์วานอิสราเอลว่า ผู้ใดก็ตามที่ฆ่าผู้อื่นโดยที่เขาไม่ได้ฆ่าผู้ใดหรือไม่ได้สร้างความเสียหายใด ๆ บน

แผ่นดิน ผู้นั้นก็เสมือนว่าได้ฆ่าคนทั้งหมด และผู้ใดที่ไว้ชีวิตเขา ผู้นั้นก็เสมือน
ว่าได้ไว้ชีวิตคนทั้งมวล

(อัล-มาอิดะฮฺ : 32)

อัลกุรอานยังได้กำชับให้มนุษย์ทำดีต่อผู้อื่นและห้ามคิดจะสร้างความวุ่นวายใน
แผ่นดิน ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

الْمُفْسِدِينَ﴾

النص: ٧٧

ความว่า : และ เจ้าจงทำดี (ต่อผู้อื่น) เหมือนกับที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ทำดีต่อเจ้า
และจงอย่านึกจะสร้างความเสียหายในแผ่นดิน

(อัล-เกาะศ็อศ : 77)

อัลกุรอานได้บัญชาให้ชาวมุสลิมดำรงความยุติธรรม ความดี เอาใจใส่ดูแลเครือ
ญาติ และห้ามมิให้กระทำการที่นำความเสื่อมโทรมสู่สังคมมนุษย์ ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างสันติ
สุขอย่างยั่งยืนในสังคม

พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ

عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

﴿٩٠﴾

النحل: ٩٠

ความว่า : แท้จริง พระองค์อัลลอฮ์นั้น ได้ทรงบัญชา (พวกเจ้า) ให้ดำรงความ
ยุติธรรมและความดี และ (ให้ดำรง) ความรับผิดชอบต่อญาติผู้ใกล้ชิด และทรง
ห้าม (พวกเจ้า) ในสิ่งที่น่าเกลียด สิ่งขยะแขยง และสิ่งสกปรก โสมม พระองค์
ได้สั่งสอนพวกเจ้า เพื่อว่าพวกเจ้าจะได้ตระหนัก

(อัล-นะหฺลุ : 90)

เช่นเดียวกับบิหมัมมัด ﷺ ท่านได้ให้ความสำคัญต่อสันติสุขและความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของสังคมโลกเป็นอย่างมาก ท่านได้เชื่อมโยงความสันติสุขกับศาสนาอย่างชัดเจน ท่านใช้สันติ
สุขเป็นตัววัดความเจริญของศาสนา ท่านได้เรียกร้อง ส่งเสริม และให้ความสำคัญต่อทุกกิจกรรมที่นำ
สันติสุขมาสู่สังคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการเมืองการปกครองที่เป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการ
เสริมสร้างสันติสุข

ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

عن خباب رضي الله عنه، قال النبي ﷺ :

((...وَلَيَتِمَّنُ اللَّهُ هَذَا الْأَمْرَ حَتَّى يَسِيرَ الرَّكِيبُ مِنْ صَنْعَاءَ إِلَى خَضْرَمَوْتَ مَا يَخَافُ إِلَّا اللَّهَ))
 ((اللَّهُ))

(رواه البخاري رقم 3416)

ความว่า : เคาะบาบ رضي الله عنه เล่าว่าท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า “ และแน่แท้ อัลลอฮ์จะทรงให้สิ่งนี้ (ศาสนาอิสลาม) ลุล่วงอย่างบริบูรณ์ จนกระทั่งจะมีคนสามารถขี่พาหนะเดินทางจากเมืองฮ็อนอาอ์ไปยังเมืองหะญะเราะเมาท์¹ ได้โดยไม่กลัวผู้ใดนอกจากอัลลอฮ์ ”

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 3416)

และในทำนองเดียวกัน ท่านยังได้กล่าวกับเศาะหาบะฮ์ที่มีอะคิยะ อิบน์ หาดิม ซึ่งเป็นมุสลิมใหม่มาจากเผ่าฏ็อยย์ ที่อาศัยอยู่ระหว่างเมืองฮิรัคกับเมืองมะคีนะฮ์ ร่วมอยู่ด้วยว่า

عن عدي بن حاتم رضي الله عنه قال النبي ﷺ :

((... فَإِنَّ اللَّهَ نَاصِرُكُمْ وَمُغْطِيكُمْ حَتَّى تَسِيرَ الطَّعِينَةُ فِيمَا بَيْنَ يَثْرِبَ وَالْحَيْرَةَ (أَوْ أَكْثَرَ، مَا يَخَافُ عَلَى مَطِيَّتِهَا السَّرْقُ)) فَجَعَلْتُ أَقُولُ فِي نَفْسِي فَأَيْنَ لُصُوصُ طِيءٍ
 (رواه الترمذي رقم 2953)

ความว่า : อะคิยะ อิบน์ หาดิม رضي الله عنه เล่าว่าท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า อัลลอฮ์จะเป็นผู้ทรงช่วยเหลือและผู้ทรงประทานแก่พวกเจ้า จนกระทั่งผู้หญิงคนเดียวที่อยู่ในกระโจมบนหลังอูฐ สามารถจะเดินทางจากเมืองยัษริบ (มะคีนะฮ์) จนถึงเมืองฮิรัค² หรือไกลกว่านั้นได้โดยไม่กลัวการปล้นระหว่างทาง” อะคิยีนึกในใจว่า : “ฉันฉงนใจว่า แล้วพวกโจรจากเผ่าฏ็อยย์หายไปไหนกันหมด ?”

(บันทึกโดย al-Tirmidhī, n.d : 2953)

หะคิยะข้างต้นนี้มีความหมายสำคัญมาก เพราะท่านนบี ﷺ ได้ยึดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จและความสมบูรณ์ของศาสนาอิสลาม กล่าวคือ หากศาสนาเพียงฟูและสมบูรณ์ โจรจะต้องหมดไปจากสังคม หรือ หากคนในสังคมยึดมั่นในศาสนาอิสลาม แต่ยังมีภารกิจปล้นลักขโมย แสดงให้เห็นว่า การปฏิบัติศาสนายังไม่สมบูรณ์ เป็นหะคิยะที่ชี้ให้เห็นถึงผลของการปฏิบัติหลักธรรมอิสลามที่มีต่อสันติสุขของสังคม ซึ่ง เมื่อทุกคนปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอย่างแท้จริงแล้ว บ้านเมืองจะสงบสุข ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจะปลอดภัย คนร้ายจะกลับตัวเป็นคนดี ประชาชน

¹ ฮ็อนอาอ์และหะญะเราะเมาท์ คือสองเมืองใหญ่ในประเทศเยเมน มีระยะทางห่างกันประมาณ 700 กิโลเมตร

² ฮิรัค คือเมืองหนึ่งในประเทศอิรัก ตั้งอยู่ห่างจากเมืองมะคีนะฮ์ประมาณ 1000 กิโลเมตร

สามารถจะสัญจรไปมาได้อย่างปลอดภัยทั้งกลางวันและกลางคืนโดยไม่ต้องหวาดกลัวโจรผู้ร้าย แม้กระทั่งในช่วงที่ล่อแหลมและห่างไกลจากผู้คนอย่างในป่าเขาหรือทะเลทราย ทั้งนี้เพราะหลักการอิสลามให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างสูง

ด้วยเหตุนี้ แนวคิดของศาสนาอิสลามต่อสันติสุข จึงเป็นสิ่งที่มีความชัดเจนที่ทุกคนสามารถมองเห็นและสัมผัสได้ นับตั้งแต่การใช้ชื่อเรียกศาสนาด้วยคำว่า "อิสลาม" ที่ผันมาจากรากศัพท์ภาษาอาหรับว่า สะ-ลิ-มะ อันหมายถึง การปลอดภัยจากสิ่งไม่ดี สงบ เป็นสุข (Ibrahim Mustafa , et al . : 1990) แทนที่จะเป็นชื่อของพระเจ้าหรือชื่อของศาสดาอย่างที่ศาสนาอื่นใช้เรียกกัน คำกล่าวที่ชาวมุสลิมกล่าวหลังจากเสร็จสิ้นการละหมาดอย่างน้อยห้าครั้งในแต่ละวันว่า "อัลลอฮุมมะ อินติสสะลามะ วะมินกัสสะลาม" ซึ่งแปลว่า "โอ้อัลลอฮฺ พระองค์คือพระเจ้าแห่งสันติสุข และสันติสุขทั้งปวงมาจากพระองค์" คำทักทาย "อัสสะลามุ อะลัยกุม" ที่แปลว่า "สันติสุขจงมีแก่ท่าน" ที่ชาวมุสลิมใช้ทักทายเอ่ยขึ้นก่อนจะพูดคุยทักทายกัน และกล่าวอีกครั้งเพื่อปิดการสนทนาหรือการพบปะสังสรรค์ การบังคับให้คนรวยต้องจ่ายภาษีชะกาตให้แก่คนจน การบังคับให้ประชาชนเชื่อฟังผู้นำเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและไม่เกิดความวุ่นวายระส่ำระสายในสังคม การบัญญัติกฎหมายอาญาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพิทักษ์สันติสุขของมหาชน อาทิเช่น การลงโทษผู้ขโมยด้วยการตัดมือ การโบยผู้เสพสุราและสิ่งมึนเมา อันเป็นสาเหตุหลักของปัญหาอุบัติเหตุและอาชญากรรม การกำหนดโทษประหารชีวิตแก่ผู้ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและไตร่ตรอง การบังคับให้มุสลิมที่มีความสามารถจากทั่วโลก ทุกชาติ ทุกภาษาและทุกเผ่าพันธุ์ ให้มาร่วมชุมนุม ณ สถานที่แห่งเดียวกัน เพื่อแสดงมิตรไมตรีและความเป็นพี่น้องต่อกันในพิธีฮัจญ์ ณ เมืองมักกะฮ์ และอื่น ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและความมุ่งมั่นของศาสนาอิสลามเพื่อสถาปนาสันติสุขในสังคมมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

อิสลามเห็นว่า เมื่อนุชนชาติได้ปฏิบัติตามคำสอนของอัลลอฮ์แล้ว อัลลอฮ์ก็จะทำให้บ้านเมืองมีความสงบสุข เป็นสังคมที่มีความสันติ และเป็นที่ยอมรับปรานของอัลลอฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ได้กล่าวไว้

﴿بَلَدٌ طَيِّبَةٌ وَرَبُّ عَفُورٌ﴾ ﴿١٥﴾

ความว่า :นี่คือดินแดนที่สมบูรณ์ และพระเจ้าของสูงเจ้าเป็นผู้ทรงอภัยยิ่ง

(สะบะ : 15)

อิสลามจึงนำเสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโลก ด้วยการใช้ศาสนานำการพัฒนาโดยยืนยันว่าการปฏิบัติตามศาสนานั้นมีผลอย่างแน่นอนต่อการเกิดความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจอันเป็นปัจจัยประการสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความสงบสุขว่า

﴿ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْفُرُجِ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ ﴾

﴿ وَالْأَرْضِ ﴾

الأعراف: ๙๖

ความว่า : และหากแม้ว่าชาวเมืองต่างศรัทธาและยำเกรง (ต่อเรา) เราก็จะเปิด
ความจำเริญจากฟากฟ้าลงสู่พวกเขาอย่างแน่นอน

(อัล-อะร็อฟ : 96)

และยังกล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้โลกต้องประสบกับปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติและทาง
สังคมที่คุกคามสันติสุขของโลกว่าเป็นผลพวงจากการกระทำบาปของมนุษย์ ดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้
ตรัสว่า

﴿ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُم بَعْضَ

الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿ ๓๑ ﴾

الروم: ๔๑

ความว่า : ได้เกิดความวิปริตทั้งบนบกและในน้ำเพราะการกระทำของมือ
มนุษย์ ทั้งนี้เพราะพระองค์จะให้พวกเขาได้ลิ้มลอง (โทษ) บางอย่างที่เขา
ได้กระทำไป เพื่อว่าพวกเขาจะได้กลับตัวใหม่

(อัล-รุม : 41)

นอกจากนั้น อิสลามยังย้ำเตือนมนุษยชาติทั้งหมดว่าการไม่เชื่อฟังพระเจ้าและ
ปฏิบัติตามกิเลสตัณหาที่ไร้ขอบเขตของมนุษย์ คือหนทางสู่ความหายนะดังที่พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ได้
กล่าวว่า

﴿ وَلَوْ أَنَّعَ الْاِحْقَ اَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْاَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ ﴾

المؤمنون: ๗๑

ความว่า : และหากจะให้พระเจ้าทรงสั่ง (อัลลอฮ์) สนองตามกิเลสตัณหาของ
พวกเขา ทั้งฟากฟ้า แผ่นดิน และสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ก็ย่อมจะพังพินาศลง
อย่างแน่นอน

(อัล-มุมีนูน : 71)

ชัยยิด ซาบิก (Sayyid Sabiq) ได้เขียนบทความว่าด้วย ‘สันติภาพในอิสลาม’ ในหนังสือ
‘Fiqh al-Sunnah’ อันโด่งดังและแพร่หลายของท่านว่า

สันติภาพคือฐาน ๆ หนึ่งของศาสนาอิสลามที่ได้ปลูกฝังลึกในจิตใจของชาวมุสลิม
ซึ่งได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต และเป็นแนวคิดที่ฝังแน่นในความคิดของพวกเขา
เขา

อิสลามรักและเทิดทูนชีวิตและปรารถนาให้มนุษย์มีความเป็นอยู่อย่างมีความสุข ดังนั้นอิสลามจึงปลดปล่อยพวกเขาจากความหวาดกลัว และได้วางแนวทางตามแบบอย่างของท่านบิรุ่มหัมมัด เพื่อให้สังคมมนุษย์บรรลุสู่เป้าหมายแห่งความเจริญ และการพัฒนาภายใต้ร่มเงาแห่งความสงบสุข (Sayyid Sabiq, 1985: 2/595)

5.2 อิทธิพลศาสนาอิสลามต่อสังคมไทย

คำสอนของศาสนาอิสลามตั้งมั่นอยู่กับหลักศรัทธา 6 ประการ และหลักปฏิบัติ 5 ประการ

ก.หลักศรัทธา 6 ประการ คือ

1. ศรัทธาคืออัลลอฮ์ (พระเจ้าผู้สร้างและบริหารโลก)
2. ศรัทธาคือมะลาอิกะฮ์ (ทูตของพระเจ้า)
3. ศรัทธาคือคัมภีร์ต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงประทานลงมา
4. ศรัทธาคือบรรดาศาสดาต่าง ๆ ที่เป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากพระเจ้าให้ทำการเผยแผ่คำสอนของพระองค์แก่ชาวโลก นับตั้งแต่ศาสดาอาดัมﷺจนถึง ศาสดามูซาﷺ (โมเสส) ศาสดาอีซาﷺ (เยซู) และศาสดามุหัมมัดﷺ
5. ศรัทธาคือวันกิยามัต (การเกิดขึ้นของวันสิ้นโลก การฟื้นคืนชีพใหม่ของมนุษย์ การพิพากษาการกระทำต่างๆของมนุษย์เมื่อสมัยอยู่บนโลกนี้ ตลอดจนการได้รับผลตอบแทนเป็นสวรรค์หรือนรก)
6. ศรัทธาคือกฎสภาวะหรือการลิขิตของอัลลอฮ์

ข.หลักปฏิบัติ 5 ประการ คือ

1. การกล่าวคำว่า "อัสซะดฺ อัล-ลาอิล่าฮะ อิลลัลลอฮฺ วะ อันมุหัมมัดัน รเราะซูลุลลอฮฺ" (แปลว่า ข้าขอเป็นสักขีพยานว่าไม่มีสิ่งกราบไหว้อื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ และมุหัมมัดคือศาสนทูตของอัลลอฮ์)
 2. การดำรงการละหมาด วันละ 5 เวลา
 3. การจ่ายภาษีซะกาต
 4. การถือศีลอดในเดือนรอมะฎอน
 5. การไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นคร มัคกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย หนึ่งครั้งในชีวิต
- สำหรับผู้ที่มีความสามารถ

นี่คือคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญของการเป็นมุสลิมที่มุสลิมทุกคนพึงมี นอกจากนี้อิสลามยังได้กำหนดกรอบหรือขอบเขตของพฤติกรรมและพิธีกรรมต่างๆ ในทุกแง่มุมของชีวิต นับแต่เกิดจนถึงตาย หรือนับจากตื่นนอนในตอนเช้าจนถึงเข้าหลับนอนในตอนกลางคืน การให้มนุษย์ได้บรรลุถึงความสุขอย่างแท้จริงด้วยวิธีการนอบน้อมต่อมคนแต่พระผู้เป็นเจ้าและทำความดีต่อเพื่อนมนุษย์ ดังที่อัลกุรอานได้บัญญัติไว้ว่า

﴿ ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الدِّلَّةُ اَيْنَ مَا تُقِفُوا اِلَّا بِحَبْلِ مِّنَ اللّٰهِ وَحَبْلِ مِّنَ النَّاسِ ﴾

آل عمران: 112

ความว่า : พวกเขาจะต้องประสบกับความอัปยศต่ำต้อยไม่ว่าจะอยู่แห่งหนใด เว้นแต่ด้วยการมีสายสัมพันธ์กับอัลลอฮ์และมีสายสัมพันธ์กับมวลมนุษย

(อาลิอิมรอน : 112)

และนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ , وَأَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى سُرُورٌ تُدْخِلُهُ عَلَى مُسْلِمٍ , أَوْ تَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَةً , أَوْ تَقْضِي عَنْهُ دَيْنًا , أَوْ تَطْرُدُ عَنْهُ جُوعًا , وَلَأنَّ أَمْشِيَّ مَعَ أَخٍ فِي حَاجَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَعْتَكِفَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ يَعْنِي مَسْجِدَ الْمَدِينَةِ شَهْرًا (المعجم الكبير)

บุคคลที่อัลลอฮ์ทรงโปรดปรานมากที่สุดคือผู้ที่ทำประโยชน์แก่คนอื่นมากที่สุด และการกระทำที่อัลลอฮ์ทรงโปรดปรานมากที่สุดคือความสุขที่ท่านหยิบยื่นให้กับมุสลิม หรือการที่ท่านปลดเปลื้องความลำบากอย่างหนึ่งออกจากตัวเขา หรือท่านช่วยชำระหนี้แทนเขา หรือปลดความหิวโหยออกจากเขา และแน่แท้ การที่ฉันได้เดินไปกับสหายคนหนึ่งของฉันเพื่อช่วยเหลือภารกิจหนึ่ง เป็นที่ชื่นชอบแก่ฉันมากกว่าการที่ฉันจะพักอิศราภาพในมัสยิดนี้ (หมายถึงมัสยิดมะดีนะฮ์) เป็นเวลาหนึ่งเดือน

(บันทึกโดย al-Tabarānī, 1983:13646)

และ เนื่องจากรัฐของเคาะลีฟะฮ์สุลฎัน อิบน์ อัล-ค็อฎฎ็อบ ﷺ เป็นรัฐที่ใช้บทบัญญัติของศาสนาอิสลามเป็นธรรมนูญสูงสุด ตลอดจนเป็นตัวกำหนดความเชื่อ ค่านิยมและจรรยาบรรณต่างๆ ในสังคม เป็นรัฐที่มีผู้นำทั้งทางโลกและทางธรรมเป็นคนเดียวกัน ประชาชนให้ความเคารพนับถือต่อผู้นำเพราะถือเป็นคำสั่งของศาสนา ดังนั้นคำสอนของศาสนาอิสลามจึงมีบทบาทและมีอิทธิพลสำคัญยิ่งต่อปัจจัยในด้านต่างๆ ที่ก่อให้เกิดสันติสุขภายในรัฐ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม จะเห็นได้ว่าทั้งเคาะลีฟะฮ์สุลฎัน ข่าหลวง ตลอดจนประชาชนทั่วไปมักจะยกยออัลกุรอานหรือจริยวัตรของนบีมุฮัมมัด ﷺ มากกล่าวอ้าง เพื่อให้ผู้อื่นประพฤติกฎปฏิบัติตามคำสั่งหรือเพื่อยืนยันในความชอบธรรมของตน

อิบนุอับีชัยบะฮฺ (Ibn Abī Shaybah) ได้กล่าวถึงคำปราศรัยของเคาะลีฟะฮฺอุมัยรฺต่อหน้าประชาชนที่นำจริยวัตรของนบีมุหัมมัดﷺ มาเป็นบทอ้างอิงว่า

ألا إني والله ما أبعث إليكم عمالا ليضربوا أبشاركم ولا ليأخذوا أموالكم ، ولكن أبعثهم إليكم ليعلموكم دينكم و سنتكم ، فمن فعل به سوى ذلك فليرفعه إلي ، فوالذي نفسي بيده لا قصنه منه ، فوثب عمرو بن العاص فقال : يا أمير المؤمنين ! أرايتك إن كان رجل من المسلمين على رعية فأدب بعض رعيته إنك لمقصه منه ؟ قال : أي والذي نفس عمر بيده لا قصنه منه ، أنا لا أقصه منه وقد رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقص من نفسه ؟ (مصنف ابن أبي شيبة)

ฉันขอประกาศให้ทุกคนทราบว่า ด้วยนามของอัลลอฮฺ ฉันไม่ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปปกครองพวกท่านเพื่อให้พวกเขาเขียนตีเนื้อหนังหรือฉกฉวยทรัพย์สมบัติของพวกท่าน แต่ฉันส่งพวกเขามายังพวกท่านก็เพื่อให้พวกเขาช่วยสอนศาสนา และจริยวัตรของท่านนบีให้แก่พวกท่าน ดังนั้น หากมีผู้ใดกระทำความผิดไปกว่านั้น ก็ขอให้ฟ้องร้องต่อฉัน ได้ ขอสาบานกับพระเจ้าผู้ซึ่งชีวิตฉันอยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์ว่าแน่นอนฉันจะต้องลงโทษเขา" แล้วอุมัยรฺ อิบนุ อัล-อาศ็ก็ลุกขึ้นทักท้วงว่า "โอ้ ท่านอะมีร์มุมินีน แล้วถ้าหากว่าผู้ปกครองคนหนึ่งทำการลงโทษเพื่อสั่งสอนประชาชนของเขาบางคน ท่านก็จะลงโทษเขาด้วยกระนั้นหรือ?" ท่านตอบว่า "ขอสาบานกับพระเจ้าซึ่งชีวิตอุมัยรฺอยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์ว่า ฉันจะต้องลงโทษเขาอย่างแน่นอน จะไม่ให้ฉันลงโทษเขาได้อย่างไรเล่าในเมื่อฉันนี่เคยเห็นด้วยตัวเองว่า แม้แต่ท่านเราะสู่อัลลอฮฺ ﷺ ก็ยังได้ลงโทษตัวเอง? (Ibn Abī Shaybah , 1409 A.H: 6/461)

นี่คือบางตัวอย่างที่แสดงให้เห็นบทบาทและอิทธิพลของศาสนาอิสลามต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรัฐอิสลามของเคาะลีฟะฮฺอุมัยรฺ อิบนุ อัล-อ็ก็ฏ็อบ ซึ่งคำสอนของศาสนาอิสลามนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากในการเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยแห่งสันติสุขในด้านต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

5.2.1 การเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

อิสลามถือความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินเป็นเรื่องเร่งด่วนและใหญ่หลวง จึงมีบัญญัติห้ามการคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินในทุกรูปแบบอย่างชัดเจน เช่น ห้ามประทุษร้ายต่อชีวิตของผู้อื่นห้ามปล้นขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น ห้ามทรมานและทำร้ายร่างกายตัวเอง หรือการกระทำใดๆ ที่สร้างความหวาดเสียวให้กับผู้อื่น

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ

سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴾ (33)

الإسراء: 33

ความว่า : และพระเจ้าจงอย่าฆ่าชีวิตที่อัลลอฮ์ได้พิทักษ์รักษาไว้ เว้นแต่ด้วยความชอบธรรม และผู้ใดที่ถูกฆ่าอย่างอยุติธรรมนั้น เราได้ให้อำนาจแก่ผู้รับผิดชอบของเขา (ในการดำเนินการฆ่าล้างแค้น) ดังนั้นจงอย่าได้ล่วงเกินขอบเขตในเรื่องการฆ่า แท้จริง เขา (ผู้ถูกอธรรม) ย่อมได้รับความช่วยเหลือ

(อัล-อิสรอ : 33)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสห้ามการลักขโมยพร้อมระบุบทลงโทษว่า

﴿ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ

عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴾ (38)

المائدة: 38

ความว่า : และขโมยชายและขโมยหญิงนั้น สูเจ้าจงตัดมือทั้งสองของเขา เพื่อเป็นการลงโทษในสิ่งที่เขากระทำไว้ ทั้งยังเป็นเยี่ยงอย่างในการลงโทษจากอัลลอฮ์ และอัลลอฮ์นั้นทรงเกรียงไกรทรงปรีชาญาณยิ่ง

(อัล-มาอิดะฮ์ : 38)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสห้ามการทารุณกรรมต่อตัวเองว่า

﴿ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ ﴾

البقرة: 195

ความว่า : และสูเจ้าจงอย่านำตัวเองไปสู่ความหายนะ

(อัล-บะเกาะเราะฮ์ : 195)

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวถึงเสียในวันอะเราะเราะฮ์ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ครั้งสุดท้ายกับบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านว่า

« إِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ حَرَامٌ عَلَيْكُمْ كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا فِي

بَلَدِكُمْ هَذَا » رواه مسلم

ความว่า : แท้จริงเลือดเนื้อและทรัพย์สินของสูเจ้าเป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์หวงห้ามสำหรับสูเจ้า เฉากษณเดียวกันกับการอนุรักษ์หวงห้ามของวันที่มีเกียรติของสูเจ้าวันนี้ ณ ที่เมืองของสูเจ้าแห่งนี้

(บันทึกโดย Muslim ibn al-Hajjāj, n.d. : 3009)

และท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ยังได้กล่าวห้ามการข่มขู่ผู้อื่นว่า

« لَا يُشِيرُ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ بِالسَّلَاحِ ، فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي لَعَلَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ فِي يَدِهِ ، فَيَقَعُ فِي حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ » رواه البخاري ،

พวกท่านคนใดจงอย่าได้ใช้อาวุธข่มขู่สหายของเขา เพราะบางทีชัยฏอนอาจจะชิงมันจากมือของเขา แล้วจะทำให้เขาต้องตกลงไปในขุมนรก

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 :6661)

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการปกป้องทรัพย์สินและชีวิตของประชาชน ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญต่อเสถียรภาพภายในรัฐและความเป็นเอกภาพของประชาชาติ โดยบังคับให้ประชาชนต้องมีความสามัคคีกลมเกลียว ให้ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ต้องให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้นำอย่างเคร่งครัด ห้ามการกระทำการใดๆที่เป็นกบฏ ปรปักษ์และคือคิ่งต่อผู้นำ トラบใดที่เขาปกครองประชาชนด้วยคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี

อัลลอฮ์ ﷻ ได้บัญญัติไว้ในอัลกุรอานให้มนุษย์ทำความดีต่อผู้อื่นและหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่ดีทุกรูปแบบว่า

﴿ وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَتَّبِعِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٧﴾

التقصص : ٧٧

ความว่า : และ เจ้าจงทำดี (ต่อผู้อื่น) เหมือนกับที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ทำดีต่อเจ้า และจงอย่าคิดสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นในแผ่นดิน

(อัล-เกาะศ็อส : 77)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสห้ามการทะเลาะเบาะแว้งพร้อมกับแจ้งผลของการแตกแยกที่จะเกิดขึ้นกับมนุษย์ว่า

﴿ وَلَا تَنَزَعُوا أَنْفُسَكُمْ فَيُفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ ﴾

الأنفال : ٤٦

ความว่า : และสูเจ้าจงอย่าทะเลาะเบาะแว้ง เพราะจะทำให้สูเจ้าต้องล้มละลาย และสูญสลายความเข้มแข็งไป

(อัล-อันฟาล : 46)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสให้ประชาชนเคารพเชื่อฟังผู้นำของเขาว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣﴾ ﴾

النساء : ๕๙

ความว่า : โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย สู่เจ้าจงเชื่อฟังอัลลอฮ์ จงเชื่อฟังเราะสูลและผู้นำในหมู่สุเจ้าเถิด และหากสุเจ้ามีความขัดแย้งในเรื่องใดๆ จงส่งเรื่องนั้นกลับสู่อัลลอฮ์และเราะสูลเถิด หากสุเจ้าเป็นผู้ศรัทธาในอัลลอฮ์และวันอาคิรต์อย่างแท้จริง เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ดีกว่าและเป็นทางออกที่ดีที่สุด

(อัล-นีสอาฮ์ : 59)

ท่านนบีมุหัมมัด ﷺ ได้กล่าวให้ประชาชนชาวมุสลิมเคารพเชื่อฟังผู้นำว่า

عن أنس بن مالك قال قال رسول الله - صلى الله عليه وسلم - « اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَإِنْ اسْتَعْمِلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ كَانَ رَأْسَهُ زَبِيئَةً ». رواه البخاري

อะนัส อิบน์ มาลิก ฎ ได้กล่าวท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า “สุเจ้าจงเชื่อฟังและภักดี แม้ว่าสุเจ้าจะถูกปกครองโดยทาสชาวออบิสินีเยที่ผมหยอกคล้ายคินองุ่นแห้งก็ตาม”

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 661)

และท่าน ﷺ ยังได้กล่าวว่า

عن أبي هريرة ٥٥٥، قال النبي ﷺ ((كانت بنو إسرائيل تسوسهم الأئبياء، كلما هلك نبي خلفه نبي، وإنه لا نبي بعدي، وستكون خلفاء فتكثر قالوا فما تأمرنا ؟ قال : فوا بيعة الأول فالأول، أعطوهم حقهم، فإن الله سائلهم عما استرعاهم))

(رواه البخاري رقم : 3268)

อบีฮุรัยเราะฮ์ ๕๕๕ ได้กล่าวท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า “ชาวอิสราเอลนั้น ถูกปกครองโดยบรรดานบี เมื่อนบีคนหนึ่งเสียชีวิตลงก็จะมียบีนบีอื่นขึ้นมาแทน และแท้จริงแล้ว ไม่มีบียบีกต่อไปหลังจากนั้น แต่จะมีเคาะลีฟะฮ์ และมีจำนวนหลายคน” พวกเขา (เศาะฮาบะฮ์) ถามว่า “แล้วท่านจะสั่งอะไรแก่พวกเรา ?” ท่านตอบว่า “สุเจ้าจงให้สัตย์บานต่อทีละคนทีละคน จงให้สิทธิ (ให้ความภักดี) ต่อพวกเขา เพราะพระองค์อัลลอฮ์จะทรงสอบสวนพวกเขาในสิ่งที่พระองค์มอบให้พวกเขาดูแล”

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 3268)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงห้ามการกระทำที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายหรือการกระทำที่เขย่าขวัญ และส่งผลกระทบต่อสันติภาพของมหาชนและเสถียรภาพของรัฐและยังได้กำหนดโทษที่เข้มงวดสำหรับ ผู้ที่ฝ่าฝืนโดยยกตัวอย่างกรณีของชนเผ่าอิสราเอลว่า

﴿ مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ
نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا
فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ
إِن كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٣﴾ إِنَّمَا
جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَن يُقَتَّلُوا
أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِّنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا
مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

المائدة: 32 - 33

ความว่า : ด้วยเหตุดังกล่าวนั่นเอง เราจึงได้บัญญัติแก่วงศ์วานอิสราเอลว่า ผู้ใด
ฆ่าชีวิตหนึ่งโดยมิใช่เพื่อเป็นการล้างแค้นให้กับอีกชีวิตหนึ่ง หรือมิใช่เพราะ
ลงโทษเนื่องจากการบ่อนทำลายในแผ่นดินแล้วก็ประหนึ่งว่าเขาได้ฆ่ามวล
มนุษย์ทั้งมวล และผู้ใดไว้ชีวิตนั้นก็ประหนึ่งว่าเขาไว้ชีวิตมนุษย์ทั้งมวล และ
แท้จริงนั้นบรรดาเราะฮ์ลุสของเราได้นำหลักฐานต่างๆ อย่างชัดเจนมายังพวกเขา
แล้ว แต่ยังมีผู้คนจำนวนมากภายในหมู่พวกเขาเป็นผู้ฝ่าฝืนในแผ่นดิน
แท้จริงบทลงโทษแก่บรรดาผู้ที่ทำสงครามกับอัลลอฮ์และเราะฮ์ลุสของพระองค์
ตลอดจนพยายามบ่อนทำลายในแผ่นดินนั้นคือการที่พวกเขาจะต้องถูกฆ่าหรือ
ถูกตรึงบนไม้กางเขนหรือต้องถูกตัดมือและเท้าสลับข้างกัน หรือถูกเนรเทศ
ออกไปจากแผ่นดิน สิ่งดังกล่าวนี้เป็นความอัปยศอดสูสำหรับพวกเขาในโลกนี้
ส่วนในวันอาคีร์คั้นพวกเขาจะต้องได้รับโทษทรมานอย่างใหญ่หลวง

(อัล-มาอิดะฮ์ : 32-33)

คำสอนของอัลลอฮ์ ﷻ และนบี Muhammad ﷺ เช่นนี้ มีอิทธิพลสำคัญที่ทำให้ชาวมุสลิมใช้
ชีวิตอย่างสุขุม สันติและไม่เบียดเบียนผู้อื่น และทำให้พวกเขามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5.2.2 การเกิดความยุติธรรม

ศาสนาอิสลามกำชับให้ผู้ปกครองตั้งมั่นบนความสุจริตและยุติธรรม ให้ปกครองประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ปราศจากอคติต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือลำเอียงต่อพวกใดพวกหนึ่งในหมู่ประชาชน แม้ว่าจะเป็นผู้ตัดสินหรือคนไกล่เกลี่ยก็ตาม ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ

﴿ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ﴾

النساء : ๕๘

ความว่า : แท้จริงอัลลอฮ์ทรงใช้ให้สุเจ้าปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้กับเจ้าของสิทธิ และเมื่อสุเจ้าตัดสินคดีระหว่างผู้คน สุเจ้าจะต้องตัดสินด้วยความยุติธรรม

(อัล-นีสาย : 58)

อัลลอฮ์ได้ตรัสกำชับในการผจญความยุติธรรมว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ

أَنفُسِكُمْ أَوْ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَوُّا أَوْ تَعْرَضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا

تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

النساء : ๑๓๕

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม จงเป็นพยานเพื่ออัลลอฮ์ แม้ว่าจะเป็นผู้ที่อธรรมแก่ตัวของสุเจ้า ผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองและญาติสนิทเองก็ตาม แม้ว่าจะพวกเขาจะมั่งมีหรือยากจน อัลลอฮ์นั้นสำคัญกว่าเสมอ ดังนั้น จงอย่าปฏิบัติตามความเฝ้านำในการให้ความยุติธรรม และหากสุเจ้าบิดเบือนหรือหันหลังให้ แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างดีถ้วนในสิ่งที่สุเจ้ากระทำ

(อัล-นีสาย : 135)

อัลลอฮ์ได้ตรัสให้มุสลิมทุกคนยึดมั่นในความยุติธรรมอย่างเด็ดเดี่ยว แม้ว่ามันจะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ที่เป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับเขาก็ตาม พระองค์ได้ตรัสว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا
يَجْرِمَنَّكُمْ شَتَانُ قَوْمٍ عَلَىٰ ءَلَّا تَعْدِلُوا ءَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

المائدة: ٨

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นคนยืนหยัดปฏิบัติหน้าที่เพื่ออัลลอฮ์
จงเป็นพยานด้วยความเที่ยงธรรม และจงอย่าให้การมีอคติต่อพวกใดๆ ที่ทำให้สู
เจ้าขาดความยุติธรรม จงยุติธรรมเถิด มันเป็นสิ่งที่ใกล้กับความยำเกรงมากกว่า
และพึงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้น เป็นผู้ทรงรอบรู้อย่างละเอียดในสิ่ง
ที่พวกเจ้ากระทำกัน

(อัล-มาอิดะฮ์ : 8)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสว่า

﴿ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيْفَةً فِى الْاَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوٰى
فِيْضِلَّكَ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ۗ

ص: ٢٦

ความว่า : โอ้ คาเวอเอีย เราได้แต่งตั้งเจ้าให้เป็นเคาะลีฟะฮ์บนแผ่นดินนี้ ดังนั้น จง
ปกครองประชาชนด้วยความซื่อสัตย์และอย่ากระทำตามอำเภอใจ เพราะมันจะ
ทำให้เจ้าหันเหออกจากหนทางของอัลลอฮ์

(ศอศ : 36)

นบีมุหัมมัด ﷺ กล่าวถึงผลตอบแทนของผู้หน้าที่ยุติธรรมในวันกิยามะฮ์ว่า

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- « إِنَّ أَحَبَّ النَّاسِ
إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَدْنَاهُمْ مِنْهُ مَجْلِسًا إِمَامٌ عَادِلٌ وَأَبْغَضَ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ
وَأَبْعَدَهُمْ مِنْهُ مَجْلِسًا إِمَامٌ جَائِرٌ » .. رواه الترمذي رقم 1329

ความว่า : อิบิสะอิดเล่าว่าท่านเราะซูลุลลอฮ์ ﷺ ได้กล่าวว่า “แท้จริง บุคคลที่เป็น
ที่รักของอัลลอฮ์มากที่สุดในวันกิยามะฮ์และได้อยู่ใกล้ซัดที่สุคกับพระองค์คือ
ผู้นำที่ยุติธรรม และบุคคลที่เป็นที่โกรธกริ้วที่สุดของอัลลอฮ์และอยู่ไกลมาก
ที่สุดจากพระองค์คือผู้นำที่ยุติธรรม”

(บันทึกโดย al-Tirmīdhī, n.d.: 1329)

นบีมุหัมมัด ﷺ ได้กล่าวถึงผลสุดท้ายของผู้หน้าที่ยุติธรรมว่า

عن مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ ، قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ

((مَا مِنْ وَالٍ يَلِي رَعِيَّةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَمُوتُ وَهُوَ غَاشٍ لَهُمْ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
الْجَنَّةَ))

(رواه البخاري رقم 6732)

ความว่า : มะอูเกิล อิบน์ ยะซาร์ رضي الله عنه เล่าว่าท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า “ข้าหลวงคนใดที่ปกครองประชาชนมุสลิมแล้วสิ้นชีวิตในสภาพที่เขาได้โกงพวกเขา ข้าหลวงคนนั้นจะถูกพระองค์อัลลอฮ์ห้ามเข้าสวรรค์”

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 6732)

5.2.3 การมีเศรษฐกิจพอเพียง

ในศาสนาอิสลามมีคำสอนที่กระตุ้นเร่งรื้อประชาชนให้ลุกขึ้นทำงานอย่างขยันขันแข็ง รักความก้าวหน้า ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ให้รู้จักคักตวงประโยชน์จากโอกาสและเวลา ส่งเสริมให้เดินทางไปในโลกกว้างโดยไม่ยอมจำนนต่ออุปสรรค สนับสนุนให้ค้นหาทำเลใหม่ๆ เพื่อประกอบอาชีพที่ดีกว่า ตลอดจนสอนประชาชนให้รู้จักเก็บหอมรอมริบ ห้ามมิให้มอบทรัพย์สินสมบัติแก่ผู้บกพร่องทางปัญญา ห้ามการฟุ่มเฟือยทุกประเภท และใช้จ่ายทรัพย์สินที่ได้มาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวเองและสังคม อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสห้ามดอกเบี้ยทุกรูปแบบว่า

﴿ وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا ﴾

البقرة: ๒๗๐

ความว่า : และอัลลอฮ์ทรงอนุมัติการค้าขายและทรงห้ามดอกเบี้ย

(อัล-บะเกาะรอฮ์)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสให้ทำงานด้วยความวิริยะอุตสาหะว่า

﴿ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ ﴾

الجمعة: ๑๐

ความว่า : ครั้นเมื่อการละหมาดได้ปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้ว พวกสูเจ้าจงกระจัดกระจายไปในแผ่นดินและจงแสวงหาความโปรดปรานของอัลลอฮ์

(อัล-ญุมอัต : 10)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวกระตุ้นส่งเสริมให้ออกเดินทางแสวงหาเงินทองว่า

﴿ وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاعِمًا كَثِيرًا وَسَعَةً ﴾

النساء: ๑๐๐

ความว่า : และผู้ใดอพยพไปในทางของอัลลอฮ์เขาจะพบกับทำเลที่กว้างขวางและความมั่งคั่งในแผ่นดิน

(อัล-นีสอาอ์ : 100)

อัลลอฮ์ได้ครัสให้เคลื่อนที่โยกย้ายเพื่อหารายได้ที่บริสุทธิ์มาหล่อเลี้ยงชีวิตว่า

﴿ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ

النُّشُورُ ﴿١٥﴾

المك : ١٥

ความว่า : พระองค์คือผู้ทรงทำให้แผ่นดินราบเรียบแก่ผู้เข้า ดังนั้นผู้เจ้าจงสัญจรไปตามไหล่ของมัน และจงบริโภคน้ำจากพระองค์ และการฟื้นคืนชีพจะมีแก่พระองค์เท่านั้น

(อัล-มุก : 15)

อัลลอฮ์ได้ครัสห้ามมิให้ตระหนี่และห้ามมิให้ใช้จ่ายเกินขอบเขตว่า

﴿ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا

مَحْسُورًا ﴿٢٩﴾

الإسراء : ٢٩

ความว่า : และจงอย่าทำมือของเจ้าห้อยแข็งอยู่บนคอ และอย่าแบมันจนหมดสิ้น เพราะมันจะทำให้เจ้าต้องนั่งทุกข์ทรมาน โคนเหยียดหยาม เสรี โศกเสียใจ

(อัล-อิสรออ : 29)

อัลลอฮ์ได้ครัสให้มีวินัยในการใช้จ่ายว่า

﴿ وَالَّذِينَ إِذَا أَنفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

الفرقان : ٦٧

ความว่า : และ (มุสลิมที่ดี) คือผู้ที่เมื่อพวกเขาใช้จ่าย พวกเขาไม่ฟุ่มเฟือยและไม่ตระหนี่ และเขาใช้จ่ายอยู่ในระดับปานกลางระหว่างทั้งสองนี้สัชนั้น

(อัล-ฟุรกอน : 67)

อัลลอฮ์ได้กล่าวสาปแช่งคนฟุ่มเฟือยว่า

﴿ إِنَّ الْمُبْدِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا

﴿٢٧﴾

الإسراء : ٢٧

ความว่า : แท้จริงแล้ว บรรดาผู้ที่สุรุ่ยสุร่ายนั้นเป็นมิตรของชัยฏอน และชัยฏอนนั้นเป็นผู้เนรคุณต่อพระเจ้า

(อัล-อิสรออ : 27)

อัลลอฮ์ได้ครัสห้ามมิให้ปล่อยเงินทองทิ้งไว้ในมือของคนโง่และเบาปัญญาว่า

﴿ وَلَا تَوْتُوا السَّغْمَاءَ ۖ آمَوَالِكُمْ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارزُقُوهُمْ فِيهَا وَاكْسُوهُمْ

﴿ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۝

النساء: ๕

ความว่า : และสุเจ้าจงอย่ามอบทรัพย์สินสมบัติของสุเจ้าที่อัลลอฮ์ทำให้เป็นสิ่งค่า
จุนชีวิตให้แก่คนโง่เขลาเบาปัญญาและจงให้ปัจจยยังชีพและเครื่องนุ่งห่มแก่
พวกเขาจากทรัพย์สินนั้น และจงพูดกับพวกเขาด้วยวาจาที่สุภาพ

(อัล-นีสอา : 5)

อัลลอฮ์ได้ตรัสให้ทดสอบปัญญาของผู้เยาว์ก่อนที่จะมอบทรัพย์สินสมบัติให้พวกเขา
ครอบครองว่า

﴿ وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ ءَانَسْتُمْ مِّنْهُمْ رُّشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ

﴿ آمَوَالَهُمْ ۝

النساء: ๖

ความว่า : และสุเจ้าจงทดสอบเด็กกำพร้า จจนกระทั่งพวกเขาบรรลุนิติสมรส ถ้า
พวกเขาเห็นว่าพวกเขามีปัญญารู้ผิดรู้ถูกแล้วก็จงมอบทรัพย์สินของพวกเขาให้แก่
พวกเขาไป

(อันนิสอา : 6)

นบีมุหัมมัด ﷺ ได้กล่าวสนับสนุนการทำมาหากินว่า

عن أبي هريرة - رضى الله عنه - يقول قال رسول الله - صلى الله عليه وسلم - « لأن يحتطب أحدكم خزمة على ظهره خير من أن يسأل أحدًا ،
فيعطيه أو يمنعه » رواه البخاري

ความว่า : อบูฮุรัยเราะฮ์ رضي الله عنه ได้กล่าวว่าท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า “การที่พวกท่านคน
ใดทำงานแบกหามไม้พินบนหลังของเขานั้น ช่อมดีกว่าที่เขาจะไปขอรทานจาก
ผู้อื่นซึ่งเขาอาจจะให้หรือไม่ให้แก่เขาก็ได้”

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 1968)

عن أنس - رضى الله عنه - قال قال رسول الله - صلى الله عليه وسلم - « ما من مسلم يفرس غرسًا ، أو يزرع زرعًا ، فيأكل منه طير أو إنسان أو
بهيمة ، إلا كان له به صدقة » . رواه البخاري

ความว่า : อนัส เล่าว่าท่านเราะสูลดลอส رضي الله عنه ได้กล่าวว่า "มุสลิมคนใดที่ปลูกพืช
ต้นหนึ่ง แล้วยก หรือคน หรือสัตว์มากินมัน ทุกอย่างนั้นจะเป็นกุศलทานให้กับ
เขา"

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 2195)

อุรวะษุ กล่าวว่

عَنْ عُرْوَةَ قَالَ أَشْهَدُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- قَضَى أَنْ الْأَرْضَ
أَرْضُ اللَّهِ وَالْعِبَادَ عِبَادُ اللَّهِ وَمَنْ أَحْيَا مَوَاتًا فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

ฉันขอเป็นพยานยืนยันว่าท่านเราะสูลดลอส رضي الله عنه ได้ตัดสินให้ที่ดินทั้งหมดคือ
แผ่นดินของอัลลอส และบ่าวไพร่ทั้งหมดก็คือทาสของอัลลอส และผู้ใดที่ทำ
ประโยชน์ในที่ดินว่างเปล่า ผู้นั้นย่อมมีสิทธิในที่ดินนั้นมากกว่าผู้อื่น

(บันทึกโดย Abū Da'ūd, 1988 : 3076)

ทั้งหมดนี้ คือพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้มีรายได้ที่พอเพียง เป็นการบริหาร
ทรัพย์สินเพื่อให้เม็ดเงินทุกบาททุกสตางค์เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและบ้านเมือง ซึ่งอิสลาม
มุ่งมั่นส่งเสริมให้ประชากรเพิ่มพูนรายได้ บังคับให้ประหยัดและห้ามการฟุ่มเฟือย ตลอดจนกีดกันคนโง่
เขลาเบาปัญญาให้มีอำนาจในการบริหารทรัพย์สินสมบัติของตัวเอง

5.2.4 การปลอดจากปัญหาเสพติดและอบายมุข

ยาเสพติดและอบายมุขทุกประเภทเป็นสิ่งต้องห้ามอย่างชัดเจนในศาสนาอิสลาม

อัลลอส رضي الله عنه ได้ตรัสห้ามสุรา การพนัน และอบายมุขว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ

الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

المائدة: ٩٠

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย แท้จริงแล้วสุรา การพนัน แท่นหินที่บูชาอัญ และการ
เสี่ยงดีวนั้นเป็นสิ่ง โสมนมที่เกิดจากการกระทำของมารชัยฎอน ดังนั้นสุเจ้าจง
ห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าสุเจ้าจะได้รับความสำเร็จ

(อัล-มาอิดะสุ : 90)

นบีมุหัมมัด ﷺ กล่าวสาปแช่งการมีความผูกพันกับสุราในทุกด้านว่า

عن ابن عمر يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « لَعَنَ اللَّهُ
الْخَمْرَ وَشَارِبَهَا وَسَاقِيَهَا وَبَائِعَهَا وَمُبْتَاعَهَا وَعَاصِرَهَا وَمُعْتَصِرَهَا وَحَامِلَهَا
وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ ». رواه أبو داود

ความว่า : อิบน์อุมัร رضي الله عنه เล่าว่าท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ได้กล่าวว่ "อัลลอฮ์ทรง
สาปแช่งสุรา ผู้ดื่ม ผู้ริน ผู้ขาย ผู้ซื้อ ผู้ปรุง ผู้ขอให้ผู้อื่นช่วยปรุง ผู้หิว และผู้
ขอให้ผู้อื่นช่วยหิวมาให้"

(บันทึกโดย Abū Dā'ūd, 1988 : 3674)

มีรายงานจากท่านญานิบิรว่ามีชายคนหนึ่งมาจากเมืองญัยซาม เชนน ได้เข้าสอบถาม
ท่านนบี ﷺ เกี่ยวกับเรื่องคัมซึ่งปรุงจากเมล็ดที่เรียกว่า "อัล-มิซรุ" ที่พวกเขานิยมดื่มกันที่เมืองของเขา
ท่านนบี ﷺ จึงถามกลับว่า "สิ่งนั้นมันมีนเมาหรือเปล่า" เขาตอบว่า "ใช่ มันมีนเมา" ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ
จึงพูดว่า

« كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ إِنَّ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَهْدًا لِمَنْ يَشْرَبُ الْمُسْكِرَ أَنْ
يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ ». قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا طِينَةُ الْخَبَالِ قَالَ « عَرَقُ
أَهْلِ النَّارِ أَوْ عَصَارَةُ أَهْلِ النَّارِ ». رواه مسلم

"สิ่งมีนเมาทุกอย่างเป็นสิ่งหะรอม (สิ่งต้องห้าม) แท้จริงแล้วอัลลอฮ์ได้สัญญา
แก่ผู้ที่ดื่มสิ่งมีนเมาว่าจะให้เขาดื่มภูินะตุลเคาะบาล" พวกเขาต่างถามว่า ไซ้
ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ภูินะตุลเคาะบาลคืออะไรกัน? ท่านตอบว่า "คือเหงื่อไหล
ของชาวนรกไงล่ะ"

(บันทึกโดย Muslim ibn al-Ḥajjāj, n.d. : 5335)

นบีนุหัมมัด رضي الله عنه กล่าวว่า

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- «
لَيَشْرَبَنَّ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ يُسْمُونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا يُعْزَفُ عَلَى رُءُوسِهِمْ
بِالْمَعَازِفِ وَالْمُعْتَبَاتِ يَخْسِفُ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ وَيَجْعَلُ مِنْهُمْ الْقِرْدَةَ وَالْخَنَازِيرَ
». رواه ابن ماجه

ความว่า : อับมาลิก อัล-อัชอะรีย رضي الله عنه เล่าว่าท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ ได้กล่าวว่
"แน่แท้จะมีคนกลุ่มหนึ่งในหมู่ประชาชาติของฉันที่ดื่มเหล้า แล้วเรียกชื่อมัน
เป็นอย่างอื่น บนศีรษะของพวกเขาด้กระเทือนไปด้วยเสียงดนตรีและห้อม
ล้อมด้วยนักร้องสาว ๆ อัลลอฮ์จะทรงทำให้เขาจมลงในแผ่นดินและสาปให้พวก
เขาส่วนหนึ่งเป็นลิงและหมู" (บันทึกโดย Ibn Mājah, n.d. : 4020)

5.2.5 การเกิดสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ที่ดี

ในหลักการของศาสนาอิสลามนั้น การมอบสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ที่ดีให้กับสังคมไม่ได้เป็นหน้าที่เฉพาะของรัฐบาลฝ่ายเดียวเท่านั้น หากเป็นหน้าที่ของประชาชนมุสลิมทุกคนที่จะต้องลุกขึ้นมาให้การปกป้องคุ้มครองสังคมตามกำลังความสามารถที่มีอยู่ ทั้งกำลังใจ กำลังกาย หรือกำลังทรัพย์และอื่น ๆ โดยในอัลกุรอานมีกฎหมายทางสังคมที่เสริมสร้างสังคมให้รักใคร่ จุนเจือ และค้ำจุนซึ่งกันและกันราวกับว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน ดังที่อัลลอฮ์ﷻได้ตรัสว่า

﴿ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ
وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾

النساء : 36

ความว่า : และจงเคารพสักการะอัลลอฮ์เถิด จงอย่าเทียบเคียงพระองค์กับสิ่งใด ๆ จงทำดีต่อบิดามารดา ญาติสนิท เด็กกำพร้า ผู้ขัดสน เพื่อนบ้านที่ใกล้ชิด เพื่อนบ้านที่ห่างไกล ผู้เดินทางและผู้ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้า แท้จริงแล้วอัลลอฮ์นั้นไม่ทรงชอบผู้โสโอ้อวด

(อันนิสาอ : 36)

อัลกุรอานกล่าวถึงผู้ที่มีสิทธิจะได้รับส่วนแบ่งจากกองทุนชะกาตที่อัลลอฮ์บังคับให้มุสลิมทุกคนต้องจ่ายว่า

﴿ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاتِ
فُلُوهُنَّ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً
مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

التوبة : 60

ความว่า : แท้จริง ทานทั้งหลายนั้น กำหนดไว้ให้สำหรับผู้ยากจน ผู้ขัดสน เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินงาน ผู้มีใจรักต่ออิสลาม เพื่อการไถ่ทาสและปลดหนี้ให้ลูกหนี้ เพื่อใช้ในหนทางของอัลลอฮ์และช่วยเหลือผู้ไร้ที่อยู่อาศัย อันเป็นการบัญญัติข้อบังคับจากอัลลอฮ์ และอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้ ผู้ทรงปรีชาญาณ

(อัล-เตอะบะฮะฮ์ : 60)

อัลลอฮ์ﷻ ได้กล่าวเตือนผู้ที่ไม่ใส่ใจต่อผู้ด้อยโอกาสในสังคมว่า

﴿ أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾

﴿ وَلَا يُحِصُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣﴾ ﴾

الماعون: ๑- ๓

ความว่า : เจ้าไม่สังเกตเห็นคนที่ไม่จริงใจกับศาสนาเอกหรือ นั่นคือคนที่ไม่
เหลียวแลเด็กกำพร้า และไม่สนับสนุนการบริจาคอาหารให้แก่คนยากจน

(อัล-มาอูน : 1-3)

นบีมุหัมมัด ﷺ กล่าวถึงผลบุญของผู้เลี้ยงดูเด็กกำพร้าว่า

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- « مَنْ
عَالَ ثَلَاثَةَ مِنْ الْيَتَامِ كَانَ كَمَنْ قَامَ لَيْلَهُ وَصَامَ نَهَارَهُ وَغَدَا وَرَاحَ شَاهِرًا سَيِّفُهُ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَكُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ أَخَوَيْنِ كَهَاتَيْنِ أُخْتَانِ ». وَأَلْصَقَ
إِصْبَعِيهِ السَّبَابَةَ وَالْوَسْطَىٰ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَه

ความว่า : อับดุลลอฮฺ อิบน์ อับบาซ ﷺ เล่าว่าท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า
"ผู้ใดเลี้ยงดูเด็กกำพร้าสามคน เขาจะได้ผลบุญเท่ากับผู้ที่ขืนละหมาดตลอดคืน
ถือศีลอดตลอดวัน และยกมือชูคาบออกทำสงครามในหนทางของอัลลอฮฺ
ตั้งแต่เช้า และฉันกับเขาในสวรรค์จะอยู่เป็นสองสหายอย่างสองพี่น้องคู่นี้"
ท่านพูดพร้อมกับชูสองนิ้วคือนิ้วชี้และนิ้วกลางให้ชัดเจนสนิทกัน"

(บันทึกโดย Ibn Mājah, n.d.: 3680)

ทั้งนี้ การกำชับให้มุสลิมทุกคนให้ทำการพวงสังคมและสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยกว่า
นั้น ไม่ได้จำกัดให้กระทำต่อเพียงเพื่อนมนุษย์เท่านั้น หากแต่อิสลามยังได้กำชับให้มุสลิมทำดีและ
ช่วยเหลือแม้กระทั่งต่อสัตว์เครื่องจาน

นบีมุหัมมัด ﷺ กล่าวว่า

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -
قَالَ « بَيْنَا رَجُلٌ يَمْشِي فَأَشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ ، فَتَزَلَّ بِنْرًا فَشَرِبَ مِنْهَا ، ثُمَّ
خَرَجَ فَإِذَا هُوَ بِكَلْبٍ يَلْهَثُ ، يَأْكُلُ الثَّرَى مِنَ الْعَطَشِ ، فَقَالَ لَقَدْ بَلَغَ هَذَا
مِثْلُ الَّذِي بَلَغَ بِي فَمَلَأَ خُفَّهُ ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِيَدِهِ ، ثُمَّ رَقِيَ ، فَسَقَى الْكَلْبَ فَشَكَرَ
اللَّهُ لَهُ ، فَغَفَرَ لَهُ ». قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَإِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا قَالَ « فِي
كُلِّ كَبِدٍ رَطْبَةٍ أَجْرٌ ». رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

ความว่า : อับฮุรัยเราะฮฺ ﷺ เล่าว่าท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ ได้กล่าวว่า "ในขณะ
ที่ชายคนหนึ่งกำลังเดินอยู่ เขารู้สึกกระหายน้ำอย่างมาก เขาจึงลงไปนบ่อและ

คิมน้ำในนั้น แล้วก็ขึ้นมา แต่แล้ว เขากลับเห็นสุนัขตัวหนึ่งกำลังแลบลิ้นเลียดิน เปียกปนน้ำค้างด้วยความกระหาย เขาจึงนึกว่า สุนัขตัวนี้คงกระหายน้ำเหมือนอย่างที่ฉันกระหาย เขาจึงเอาน้ำใส่ในรองเท้าจนเต็มแล้วใช้ปากคาบ แล้วได้ขึ้นมาจากบ่อ และให้สุนัขคิม อัลลอฮฺได้ชมเชยเขาและได้ประทานอภัยโทษให้แก่เขา" พวกเขาถามว่า โอ้ ท่านเราะซูลุลลอฮฺ เราจะ ได้รับผลบุญจากการทำดีต่อสัตว์ด้วยหรือไม่? ท่านตอบว่า "ในการทำดีต่อทุกสิ่งที่มีระดับส้นนั้น (คือทุกสิ่งที่มีชีวิต) มีผลบุญให้"

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 2234)

5.2.6 การเกิดการคุ้มครองและปกป้องสิทธิมนุษยชน

ในหลักศรัทธาของศาสนาอิสลามนั้น อัลลอฮฺ ﷻ คือพระเจ้าผู้สร้างโลก คือผู้สร้างมนุษย์ทุกคนในโลกนี้ อัลลอฮฺ ﷻ คือพระเจ้าของผู้ที่เป็นมุสลิมและผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม มนุษย์ทุกคนต่างเป็นบ่าวของอัลลอฮฺ ﷻ เหมือนกันหมด พวกเขาจึงมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน มีความรู้สึก มีความต้องการและความไม่ต้องการเหมือนกัน ทุกคนต่างภูมิใจในเกียรติของตัวเองและไม่ยอมให้ใครมาเหยียดหยาม ดูถูก กด โกงและเอารัดเอาเปรียบ ดังนั้น อิสลามในฐานะเป็นศาสนาของพระเจ้าจึงมีข้อบัญญัติยอมรับในเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิสากล สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในการนับถือศาสนา สิทธิสตรี สิทธิผู้บริโภคน สิทธิผู้ใช้แรงงาน หรือสิทธิอื่น ๆ เพราะมนุษย์ทุกคนเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงให้เกียรติ การสร้างมนุษย์ให้มีความแตกต่างทั้งทางเพศ เชื้อชาติ ภาษาและเผ่าพันธุ์ ก็เพื่อให้ทำการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีและมีการแลกเปลี่ยน สื่อสารซึ่งกันและกัน หาใช่เพื่อลบล้าง เช่นฆ่าหรือชิงดีชิงเด่นแต่ประการใด ทุกคนจึงต่างมีอิสระในความคิด ไม่อนุวัติให้กลุ่มหนึ่งไปบังคับอีกกลุ่มหนึ่งให้ปฏิบัติตามความเชื่อที่พวกเขาไม่เห็นด้วย ห้ามเช่นฆ่าผู้ไม่มีทางต่อสู้ ห้ามกดขี่ผู้อื่นหรือลิดรอนสิทธิของผู้อื่นด้วยวิธีใด ๆ

อัลลอฮฺ ﷻ ได้กล่าวเกี่ยวกับเกียรติและศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคนว่า

﴿ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْوَيْبِ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ

وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٧٠﴾

الإسراء: ٧٠

ความว่า : และแท้จริงแล้ว เราได้ให้เกียรติแก่ลูกหลานอาดัม เราบรรรทุกพวกเขา ทั้งบนบกและในน้ำ (หมายถึงให้มนุษย์มียานพาหนะจับขี่ไม่เหมือนกับสัตว์) และประทานสิ่งดี ๆ ให้กับพวกเขา และเรายังเชิดชูให้มีความสำคัญกับพวกเขา มากกว่าสิ่งอื่นอย่างชัดเจน (อัล-อิสรออ : 70)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการสร้างความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับมวลมนุษย์ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ

أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَنُّكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

الحجرات: ١٣

ความว่า : โอ้มวลมนุษย์ทั้งหลาย แท้จริงเราได้สร้างเจ้ามาจากหนึ่งชายและหนึ่งหญิง และเราได้ทำให้เจ้ามีหลากหลายเชื้อชาติและหลากหลายเผ่าพันธุ์ เพื่อให้เจ้าได้ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน แท้จริงผู้มีเกียรติยิ่งในหมู่เจ้า ณ อัลลอฮ์นั้น คือผู้ที่มีความยำเกรงมากที่สุด แท้จริง อัลลอฮ์นั้นเป็นผู้รอบรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

(อัล-หุญร็อต : 13)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสห้ามไม่ให้มีการกดขี่และขั้เคียดแค้นทางความคิดว่า

﴿ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ

البقرة: ٢٥٦

ความว่า : ไม่มีการบังคับในเรื่องศาสนา ความเที่ยงตรง(ได้เป็นที่ประจักษ์จากความจริง)ที่จ้ออย่างสิ้นเชิงแล้ว

(อัล-บะเกาะรอฮฺ : 256)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสห้ามการทารุณกรรมต่อทารกนับตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาว่า

﴿ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشِيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطَا

كَبِيرًا ﴿٣١﴾

الإسراء: ٣١

ความว่า : และจงอย่าฆ่าลูกของเจ้าเพราะกลัวความยากจน เราคือผู้ประทานปัจจัยยังชีพให้แก่พวกเขาและแก่เจ้า แท้จริงการฆ่าทำลายพวกเขาเหล่านั้นเป็นบาปอย่างใหญ่หลวง

(อัล-อิสรอฮฺ : 31)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสห้ามการคดโกงและลิดรอนสิทธิของผู้บริโภคโดยมิชอบว่า

﴿ وَأَوْفُوا بِالْكِيلِ إِذَا كَلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ

تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾

الإسراء: ٣٥

ความว่า : และจงทำการดวงให้สมบูรณ์เมื่อสูเจ้าดวงสิ่งใด และจงซังด้วยเครื่อง
ซังที่เที่ยงตรง นันเป็นการที่คึกว่าและเป็นทางออกที่งามยิ่ง

(อัล-อิสรออ : 35)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ครัสให้ชาวมุสลิมเคารพในสิทธิเคหะสถานว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا

وَتَسَلِّمُوا عَلَىٰ أَهْلِهَا ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَمَّا كُنْتُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

النور: ٢٧

ความว่า : โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย สูเจ้าจงอย่าเข้าไปในบ้านใดๆ ที่ไม่ใช่
บ้านของตนเองจนกว่าจะขออนุญาตและกล่าวสลามให้กับเจ้าของบ้านนั้น นัน
เป็นสิ่งที่คึกว่าสำหรับสูเจ้าเพื่อสูเจ้าจะได้จดจำเสมอ

(อันนุร : 27)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ครัสถึงการคุ่มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ยากไร้และเชลยศึกว่า

﴿ وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حَيْثُ مَسْكِنَتَا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾

الإنسان: ٨

ความว่า : และพวกเขาบริจาคอาหารที่พวกเขาซันชอบให้แก่คนยากจน เด็ก
กำพร้า และเชลยศึก

(อัล-อินसान : 8)

นบีมุหัมมัด ﷺ ได้กล่าวให้โอวาทเนื่องในวันฮัจญ์ครั้งสุดท้าย ณ ทุ่งมินาว่า

عَنْ أَبِي نَضْرَةَ حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ خُطْبَةَ رَسُولِ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ-
فِي وَسْطِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ فَقَالَ « يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ وَإِنَّ أَبَاكُمْ
وَاحِدٌ أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَىٰ أَعْجَمِيٍّ وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَىٰ عَرَبِيٍّ وَلَا لَأَحْمَرَ
عَلَىٰ أَسْوَدَ وَلَا أَسْوَدَ عَلَىٰ أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوَىٰ أَبْلَغْتُ ». قَالُوا بَلَّغَ رَسُولُ اللَّهِ
-صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- . رواه أحمد

ความว่า : อนุญ์เราะฮ์ ﷺ เล่าว่าเขาได้ฟังท่านเราะฮ์สุลุดลอฮ์ ﷺ กล่าวกฤษะฮ์
ในวันตัชริกว่า "โอ้บรรดาคนมนุษย์ทั้งหลาย ฟิงทราบเถิดว่าพระเจ้าของพวกท่าน
ทั้งหลายนั้นคือพระเจ้าองค์เดียวกัน และบิดาของพวกเจ้าทั้งปวงก็เป็นบิดาคน
เดียวกัน ฟิงทราบเถิดว่าไม่มีความคิเลศใดๆ ที่ชาวอาหรับจะมีมากกว่าชน
เผ่าพันธุ์อื่น หรือชนเผ่าพันธุ์อื่นจะมีมากกว่าชาวอาหรับ ไม่มีความคิเลศใดๆ ที่
ชาวผิวแดงจะมีมากกว่าชาวผิวดำ หรือชาวผิวดำจะมีมากกว่าชาวผิวแดง เว้น

แต่ถ้าเรามีความยำเกรงมากกว่ากันเท่านั้น ฉะนั้นบอกให้พวกท่านทราบหรือยัง?
พวกเขาต่างพากันตอบว่า ท่านเราะฮ์ฎูดอฮ์ได้บอกให้ทราบแล้ว"

(บันทึกโดย Ahmad ibn Hanbal, n.d. : 24240)

5.2.7 การมีประชาชนที่ดี

ในศาสนาอิสลามมีหลักการที่เสริมสร้างประชาชนให้รับผิดชอบต่อตัวเอง ครอบครัวยุติธรรม และประเทศชาติ นับตั้งแต่ให้อาบน้ำ แปรงฟัน สวมใส่เสื้อผ้า แล้วออกไปศึกษาหาความรู้หรือทำงานอย่างอดทน ไม่มีว่สุเมซาเสพติด การพนันและอบายมุข หรือหลงระเริงกับสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเอง มีคำสอนที่บังคับให้ประชาชนต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว เพื่อนบ้าน และเครือญาติ สอนให้ประชาชนต้อนรับแขกผู้มาเยือน ให้ไปเยี่ยมผู้ป่วย ให้ติดตามขบวนศพ ตลอดจนมีคำสอนที่เน้นให้ประชาชนยึดมั่นและเคารพต่อกฎหมาย เชื่อฟังผู้นำ รักความชอบธรรม รักการศึกษาหาความรู้ มีวิจรรณญาณและเป็นตัวของตัวเองโดยไม่ปฏิบัติตามผู้อื่นอย่างไม่มีเหตุผล

อัลลอฮ์ﷻ ได้ตรัสให้มุสลิมรักษาความสะอาดว่า

﴿ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۖ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۝ ٤ - ٥ ﴾

المحشر : ٤ - ٥

ความว่า : และเสื้อผ้าของเจ้านั้น ก็จงทำความสะอาด ส่วนสิ่งไร้สาระก็จงหลีกเลี่ยงให้ห่างไกลเสีย

(อัล-มุดซซหฺ : 4-5)

นบีมุหัมมัดﷺ กล่าวเน้นให้ชาวมุสลิมทุกคนต้องรักษาความสะอาดของพื้นที่ว่า
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - قَالَ « لَوْلَا أَنْ أَشُقُّ عَلَى أُمَّتِي - أَوْ عَلَى النَّاسِ - لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلَاةٍ » . رواه البخاري

ความว่า : อนุฮ์รียเราะฮ์ﷺ เล่าว่าท่านเราะฮ์ฎูดอฮ์ﷻ ได้กล่าวว่า "หากฉันไม่เกรงว่าจะสร้างความลำบากให้แก่ประชาชนคิของฉันแล้วละก็ ฉันจะสั่งให้พวกเขาแปรงฟันทุกครั้งที่จะละหมาด"

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 หมายเลข : 847)

นบีมุหัมมัดﷺ กล่าวแนะนำให้ชาวมุสลิมอยู่กันเป็นหมู่คณะ ห้ามแตกแยก หรือปลีกตัวใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยวและตัดขาดจากสังคมว่า

23846 - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ حَدَّثَنِي أَبِي حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ سُلَيْمَانَ الرَّازِيُّ قَالَ سَمِعْتُ زَكَرِيَّا بْنَ سَلَامٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَجُلٍ قَالَ انْتَهَيْتُ إِلَى النَّبِيِّ -

صلى الله عليه وسلم - وَهُوَ يَقُولُ « أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ وَإِيَّاكُمْ
وَالْفِرْقَةَ أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ وَإِيَّاكُمْ وَالْفِرْقَةَ ». ثَلَاثَ مَرَارٍ قَالَهَا
إِسْحَاقُ. رواه أحمد

ความว่า : ท่านชะกาเรีย อิบนุสะลาม เล่าอ้างว่าท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า "โอ้
มวลมนุษยเอ๋ย พวกท่านจงอยู่เป็นหมู่คณะและจงอย่าแตกแยก โอ้ มวลมนุษย
เอ๋ย พวกท่านจงอยู่เป็นหมู่คณะและจงอย่าแตกแยก (สามครั้ง) "

(บันทึกโดย Ahmad ibn Hanbal, n.d.: 23846)

นบีมุหัมมัด ﷺ กล่าวหน้าที่ที่ชาวมุสลิมพึงปฏิบัติต่อเพื่อนมุสลิมด้วยกันว่า
عن أبي هريرة - رضى الله عنه - قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ - صلى الله عليه
وسلم - يَقُولُ « حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ رَدُّ السَّلَامِ ، وَعِيَادَةُ
الْمَرِيضِ ، وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ ، وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ ». رواه
البخاري

ความว่า : อนุสุรียเราะฮฺ ﷺ เล่าว่าท่านเราะฮฺสูดลอสฺ ﷺ ได้กล่าวว่า "สิทธิของ
มุสลิมที่พึงได้รับจากเพื่อนมุสลิมด้วยกันมีอยู่ห้าประการ คือ การตอบรับคำ
สลาม การเยี่ยมคนไข้ การแห่ส่งศพ การตอบรับคำเชิญชวน และการกล่าวคุอา
ต่อผู้จาม"

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 หมายเลข 1183)

อัลลอสฺ ﷺ ได้ตรัสให้มุสลิมดำรงมั่นอยู่ในกรอบของกฎหมายและห้ามละเมิดล่วงเกิน

ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ

سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

الحجرات: 1

ความว่า : โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย ผู้เจ้าจงอย่าตัดหน้าอัลลอสฺและเราะฮฺสูด
ของพระองค์ และจงอย่าเกรงค้ออัลลอสฺ แท้จริง อัลลอสฺทรงได้ยินและรอบรู้ยิ่ง
(อัล-หุญร้อต : 1)

นบีมุหัมมัด ﷺ กล่าวหน้าที่ที่ชาวมุสลิมพึงปฏิบัติตามกฎหมายว่า

عن عبدالله بن عمر عن النبي ﷺ قال :

((السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ، مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ، فَإِذَا أُمِرَ

بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ)) (رواه البخاري رقم 6725)

ความว่า : อัลลอฮฺ อิบน์ อุมร์ رضي الله عنه เล่าว่า ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวว่า “ การเชื่อฟัง และภักดี ถือเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคน ทั้งในสิ่งที่เขาพอใจและสิ่งที่เขาไม่ชอบ ตราบใดที่เขาไม่ได้ถูกสั่งให้กระทำความชั่ว (สิ่งที่อัลลอฮฺไม่ชอบ) ซึ่งเมื่อใดที่เขาถูกสั่งในกระทำความชั่ว ก็จะไม่มีการเชื่อฟังและภักดีอีกต่อไป ”

(บันทึกโดย al-Bukhārī, 1987 : 6725)

อัลลอฮฺ ﷻ ได้กล่าวถึงผลตอบแทนสำหรับผู้ปฏิบัติตามกฎหมายว่า

﴿ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾

النساء: ١٣

ความว่า : นั่นคือกฎหมายของอัลลอฮฺ ผู้ใดที่ปฏิบัติตามอัลลอฮฺและเราะสูลของพระองค์ พระองค์จะทรงให้เขาได้เข้าสวนสวรรค์ที่มีแม่น้ำสายต่างๆ ไหลผ่านข้างใต้ พวกเขาจะอยู่ที่นั่นตลอดกาล และนั่นคือชัยชนะอันใหญ่หลวง

(อัล-นساء : 13)

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสกำชับให้ตั้งสติเมื่อได้รับข่าวสารใดๆ โดยให้คัดกรองข่าวสารนั้นก่อนจะตัดสินใจกระทำอะไรลงไปว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِمَهْلَةٍ فَتُصِحُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَتَدِمِينَ ﴿٦﴾

الحجرات: ٦

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย หากมีคนไม่นำข่าวหนึ่งมาบอกสู่เจ้า สู่เจ้าก็จงคัดกรองก่อน เพื่อเจ้าจะได้ไม่กระทำการไม่ดีต่อชนกลุ่มหนึ่งโดยไม่มีเหตุผล แล้วเจ้าก็จะเสียใจกับสิ่งที่ได้กระทำลงไป

(อัล-หุญรอต : 6)

อัลลอฮฺ ﷻ ได้ตรัสให้ทำการสมัครสมานประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้ง ห้ามการยุยง นินทา กล่าวหา หรือการมีอคติที่จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดและเกิดความแตกแยกในสังคมว่า

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا

بِأَلْقَابٍ بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ
 الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ
 إِثْمٌ وَلَا تَحْسَسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ
 لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ
 عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

الحجرات: 10-13

ความว่า : แท้จริงแล้ว บรรดาผู้ศรัทธานั้นต่างเป็นที่นอင့်กัน ดังนั้น สูเจ้าจง
 ปรองดองระหว่างสองพี่น้องของสูเจ้า และจงยำเกรงต่ออัลลอฮ์ เพื่อสูเจ้าจะ
 ได้รับความปรานี

ไอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย ชนกลุ่มหนึ่งจงอย่าได้เยาะเย้ยชนอีกกลุ่มหนึ่ง บางทีชน
 กลุ่มที่ถูกเยาะเย้ยนั้นอาจจะคิดว่าชนกลุ่มที่เยาะเย้ย และสตรีกลุ่มหนึ่งจงอย่าได้
 เยาะเย้ยสตรีอีกกลุ่มหนึ่งบางทีสตรีกลุ่มที่ถูกเยาะเย้ยนั้นอาจจะคิดว่าสตรีกลุ่มที่
 เยาะเย้ย และพวกเจ้าจงอย่าได้ดำเนินตัวเองและอย่าได้เรียกกันด้วยฉายาที่ไม่
 ชอบ ชื่อที่เลวทรามที่สุดคือชื่อที่เลวหลังจากการศรัทธา ดังนั้นหากผู้ใดไม่
 ดำเนินคิด พวกเขาคือบรรดาผู้ธรรม

ไอ้ศรัทธาชนทั้งหลาย พวกเจ้าจงปลีกตัวให้พ้นจากความระแวง เพราะความ
 ระแวงส่วนหนึ่งนั้นเป็นบาป และพวกเจ้าจงอย่าสอดแนม และบางคนในหมู่
 พวกเจ้าจงอย่าค้นหาซึ่งกันและกัน สมาชิกของพวกเจ้านั้นชอบที่จะกินเนื้อที่
 นอင့်ของเขาที่ตายไปแล้วกระนั้นหรือ ซึ่งพวกเจ้าข่มไม่ชอบมัน และจงยำ
 เกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงอภิโทษผู้ทรงเมตตาเสมอ ไอ้
 มวลมนุษย์ทั้งหลาย แท้จริงเราได้สร้างสูเจ้ามาจากหนึ่งชายและหนึ่งหญิง และ
 เราได้ทำให้สูเจ้ามีหลากหลายเชื้อชาติและมีหลากหลายเผ่าพันธุ์ เพื่อให้สูเจ้าได้
 ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน แท้จริงผู้มีเกียรติยิ่งในหมู่สูเจ้า ณ อัลลอฮ์นั้น คือผู้ที่
 มีความยำเกรงมากที่สุด แท้จริงแล้วอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้รอบรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

(อัล-หุญรูด : 10-13)

อัลลอฮ์ได้ตรัสให้ประชาชนทุกคนรับผิดชอบต่อตัวเองและครอบครัวว่า

﴿ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَوْمًا ءَأَنفُسُهُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا ﴾ التحريم: ٦

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย สูเจ้าจงปกป้องตัวเองและครอบครัวสูเจ้าจากไฟนรกเถิด

(อัล-ตะหฺรึม : 6)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้กล่าวส่งเสริมให้ประชาชนรักการศึกษาว่า

﴿ اقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝١ ﴾

العلق: ١

ความว่า : จงอ่านซิ ด้วยพระนามของพระเจ้าของเจ้าผู้ทรงสร้าง

(อัล-อะลัก : 1)

อัลลอฮ์ ﷻ ได้ตรัสให้ศุภคุณความซุคิธรรมและอย่าให้มันถูกทำลายโดยอารมณ์และความผูกพันทางเครือญาติว่า

﴿ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كَوْمًا قَوْمِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۚ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَن تَعْدِلُوا ۚ وَإِن تَلَوْا أَوْ تَعْرَضُوا ۚ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝١٣٥﴾ النساء: 135

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ที่ตรงไว้ซึ่งความซุคิธรรม จงเป็นพยานเพื่ออัลลอฮ์แม้ว่าจะเกิดผลเสียแก่ตัวของสูเจ้า ผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองและญาติสนิทเองก็ตาม ไม่ว่าพวกเขาจะเป็นคนมั่งมีหรือยากจน อัลลอฮ์นั้นสำคัญกว่าเสมอ ดังนั้น จงอย่าปฏิบัติตามความไม่ดำในการให้ความซุคิธรรม และหากสูเจ้าบิดเบือนหรือผินหลังให้ แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรอบรู้อย่างดีถ้วนในสิ่งที่สูเจ้ากระทำกัน

(อัล-นีสอาอ์ : 135)

นอกจากนี้ พระองค์ยังได้ห้ามการถ่วงละเมิดและกระทำการทารุณต่อผู้อื่น แม้ว่าจะเป็นคู่กรณีก็ตาม พระองค์ได้ตรัสว่า

﴿ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كَوْمًا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۚ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَتَانُ قَوْمٍ عَلَىٰ ءَلَّا تَعْدِلُوا ۚ اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝٨﴾

المائدة: 8

ความว่า : ผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยดีเพื่ออัลลอฮฺเถิด จงเป็น
 พยานด้วยความเที่ยงธรรมและจงอย่าให้การเกลียดชังพวกหนึ่งพวกใดมาทำให้
 พวกเจ้าขาดความยุติธรรม จงยุติธรรมเถิด มันเป็นสิ่งที่ใกล้กับความยำเกรง
 มากกว่า และพึงยำเกรงอัลลอฮฺเถิด แท้จริง อัลลอฮฺนั้น เป็นผู้ทรงรอบรู้อย่าง
 ละเอียดยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำกัน

(อัล-มาอิดะฮฺ : 8)

อัลลอฮฺยังทรงบัญญัติกำชับให้รัฐและประชาชนร่วมมือกันพัฒนาบ้านเมืองให้สู่ความ
 เจริญและความดีงามตลอดไป พระองค์ได้ตรัสว่า

﴿ وَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴾

﴿ ١٠٤ ﴾

آل عمران : 104

ความว่า : และจงให้มีคณะหนึ่งในหมู่พวกเจ้าที่เชิญชวนผู้อื่นสู่ความดี ไซ้ให้
 กระทำสิ่งที่ดี และห้ามปรามความชั่วร้าย ซึ่งชนเหล่านี้แหละคือผู้ได้รับความ
 สำเร็จ

(อาลิอิมรอน : 104)

นอกจากนี้ ในอัลกุรอานยังบัญญัติให้ผู้คนในสังคมรักใคร่ จุนเจือและกำจุนซึ่งกันและ
 กันราวกับว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน ให้มนุษย์ทำดีต่อบิดามารดา ญาติๆ เด็กกำพร้า ผู้ยากไร้เพื่อน
 บ้านทั้งเรือนเคียงและเรือนห่าง คนสนิทอันหมายถึงภรรยาหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
 ด้วยสาเหตุใดก็ตาม คนแปลกหน้าและผู้ที่อยู่ใต้การครอบครองไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ อัลลอฮฺ
 ได้กล่าวว่า

﴿ وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۚ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي
 الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ
 وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا
 يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴾ ﴿ ٣٦ ﴾

النساء : 36

ความว่า : และสูเจ้าจงเคารพสักการะอัลลอฮฺ และจงอย่าเทียบเคียงพระองค์ด้วย
 สิ่งใดๆ และจงทำดีต่อบิดามารดา ญาติสนิท เด็กกำพร้า ผู้ขัดสน เพื่อนบ้านที่
 ใกล้เคียง เพื่อนบ้านที่ห่างไกล ผู้เดินทางและผู้ที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้า
 แท้จริงแล้วอัลลอฮฺนั้น ไม่ทรงชอบผู้ยโสโอ้อวด (อันนิสาฮฺ : 36)

5.2.8 การมีรัฐธรรมนูญที่ดี

ศาสนาอิสลามได้นำคัมภีร์อัลกุรอานที่สมบูรณ์และครอบคลุมทุกแง่มุมของชีวิตมนุษย์ มาให้มุสลิมใช้เป็นรัฐธรรมนูญของชาติ ซึ่งในความเป็นทั้งคัมภีร์ของศาสนาและเป็นรัฐธรรมนูญของชาติเช่นนี้ ทำให้รัฐอิสลามมีรัฐธรรมนูญที่ทรงพลังและได้รับการสรรเสริญจากประชาชนอย่างสูงส่ง เป็นรัฐธรรมนูญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า ภายในระยะเวลาเพียง 23 ปีที่ท่านนบีมุฮัมมัดﷺ นำคัมภีร์นี้มาสั่งสอน ปรากฏว่าสังคมอาหรับในดินแดนหิญาซ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในด้านต่างๆอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจริยธรรมและสิทธิมนุษยชน ซึ่งสอดคล้องเป็นอย่างยิ่งกับบทคัมภีร์อัลกุรอานที่อัลลอฮ์ﷻ ตรัสว่า

﴿الرَّكِيْبُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّوْرِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿١﴾﴾

﴿الرَّكِيْبُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّوْرِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿١﴾﴾

ابراهيم: 1

ความว่า : อะลีฟลามร่อ นี้คือคัมภีร์ที่เราประทานให้แก่เจ้า เพื่อให้เจ้านำมนุษย์ ออกจากความมืดสู่แสงสว่างด้วยการอนุมัติของพระผู้อภิบาลของพวกเขาสู่ หนทางของพระเจ้าผู้ทรงเดชานุภาพ ผู้ทรงได้รับการสรรเสริญ

(อิบรอฮีม : 1)

5.2.9 การมีผู้นำที่ดี

ศาสนาอิสลามมีบทบาทสำคัญในการสร้างผู้นำให้เป็นคนดี รับใช้บ้านเมืองด้วยความสุจริต และยุติธรรม เพราะในอัลกุรอานมีบทบัญญัติที่กำชับ ให้ผู้นำของประเทศเป็นผู้นำที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนมือสะอาด จริใจในการบริหาร ตลอดจนทุ่มเทเพื่อสังคมอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยและย่อท้อต่ออุปสรรค

อัลลอฮ์ﷻ ได้ตรัสให้ผู้ปกครองปฏิบัติหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมว่า

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ﴿٥٨﴾﴾

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ﴿٥٨﴾﴾

النساء: ๕๘

ความว่า : แท้จริงอัลลอฮ์ทรงใช้ให้สุเจ้าปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต่อ เจ้าของสิทธิ และเมื่อสุเจ้าปกครองมนุษย์ สุเจ้าจะต้องปกครองด้วยความ ยุติธรรม

(อัล-นีสอาอ : 58)

และพระองค์ได้บัญชาแก่ศาสดาคาเวด กษัตริย์แห่งปาเลสไตน์เพื่อเป็นตัวอย่าง
สำหรับผู้ปกครองทั้งหลายว่า

﴿ يٰۤاٰوْدُ اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيْفَةً فِى الْاَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوٰى
فِيْضْلِكَ عَنِ سَبِيْلِ اللّٰهِ ﴾

ص: ٢٦

ความว่า : โอ้ คาเวดเอ๋ย เราได้แต่งตั้งเจ้าให้เป็นเคาะลีฟะฮฺบนแผ่นดินนี้ ดังนั้น
จงปกครองประชาชนด้วยความซื่อสัตย์และอย่ากระทำตามอำเภอใจ เพราะมัน
จะทำให้เจ้าหันเหออกจากหนทางของอัลลอฮฺ

(ศอด : 36)

อัลลอฮฺได้สั่งผู้นำจักให้การประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นว่า

﴿ وَشَاوِرْهُمْ فِى الْاَمْرِ فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِيْنَ ﴾

آل عمران: ١٥٩

ความว่า : และจงประชุมร่วมกับพวกเขาในเรื่องต่างๆ กระทั่งเมื่อเจ้าได้
ตัดสินใจจะทำอะไรไปแล้ว ก็จงมอบการงานนั้นให้กับอัลลอฮฺ แท้จริง อัลลอฮฺ
ทรงโปรดปรานผู้ที่มอบการงานให้กับพระองค์

(อาลิอิมรอน : 159)

พระองค์ทรงบัญญัติให้ผู้ปกครองตั้งมั่นในความสุจริตและยุติธรรม ให้ปกครอง
ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ปราศจากอคติต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือลำเอียงต่อพวกใดพวกหนึ่งในหมู่
ประชาชน แม้ว่าจะเป็นญาติสนิทหรือคนใกล้ชิดก็ตาม ดังที่อัลลอฮฺได้ตรัสในอัลกุรอานว่า

﴿ يَاۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُوْنُوْا قَوٰمِيْنَ بِالْقِسْطِ شٰهَدَآءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلَىٰ اَنْفُسِكُمْ اَوْ

الْوٰلِدِيْنَ وَالْاَقْرَبِيْنَ اِنْ يَكُنْ غَنِيًّا اَوْ فَقِيْرًا فَاَللّٰهُ اَوْلٰى بِهٰمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰى اَنْ

تَعْدِلُوْا وَاِنْ تَلَوْا اَوْ نَعَرْتُمْ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴾

النساء: ١٣٥

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นผู้ที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม จงเป็น
พยานเพื่ออัลลอฮฺแม้ว่าจะเกิดผลเสียแก่ตัวของสุเจ้า ผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองและญาติ
สนิทเองก็ตาม แม้ว่าพวกเขาจะมั่งมีหรือยากจน อัลลอฮฺนั้นสำคัญกว่าอยู่เสมอ
ดังนั้น จงอย่าปฏิบัติตามความใฝ่ต่ำในการให้ความยุติธรรม และหากสุเจ้า
บิดเบือนหรือหันหลังให้ แท้จริงอัลลอฮฺทรงรอบรู้อย่างดีถ้วนในสิ่งที่สุเจ้ากระทำ
กัน

(อัล-นساء : 135)

อัลลอฮ์ได้ตรัสให้ใช้ความยุติธรรมกับประชาชนทุกหมู่เหล่าว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا
يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى ءَا لَّا تَعْدِلُوْا اَعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى
وَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٨﴾

المائدة: ٨

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเป็นคนขึ้นหัดปฏิบัติหน้าที่เพื่อ
อัลลอฮ์ จงเป็นพยานด้วยความเที่ยงธรรม และจงอย่าให้การมีอคติต่อพวกใดๆ
มาทำให้สุเจ้าไม่ยุติธรรม จงยุติธรรมเถิด เพราะมันเป็นสิ่งที่ใกล้กับความยำ
เกรงมากกว่า และพึงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด แท้จริงอัลลอฮ์นั้น เป็นผู้ทรงรอบรู้
อย่างละเอียดในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำกัน (อัล-มาอิดะฮ์ : 8)

อายัตอัลกรุอ่านและหะดีษต่างๆ เหล่านี้ เป็นตัวอย่างของคำสอนอิสลามในด้านต่างๆ ที่
มีอิทธิพลและสำคัญยิ่งต่อจิตสำนึกของผู้ปกครองและประชาชนในสมัยเคาะลีฟะฮ์อุมัยรฺ อิบน์ อัล-ค็อฏฏี
อบ เป็นคำสอนที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ จนนำไปสู่การเกิดความสันติสุขในสังคม
อย่างมั่นคงและยั่งยืน